

Thomas Lindén, Sylf-ordförande:

Generationsmotsättning en orsak till dålig arbetsmiljö

Underläkares ofta mycket dåliga arbetsmiljö är ett problem som till stor del orsakas av generationsmotsättningar inom yrkeskåren. Det är dessa motsättningar som även tycks vara orsaken till att Läkarförbundets arbete för att åstadkomma förbättringar går så långsamt.

Det säger Thomas Lindén, ordförande i Sveriges yngre läkares förening, Sylf.

I Läkartidningen 9/96 berättade underläkaren Lilian Rosenberg Roth under rubriken »Varför görs inget?» om sin irritation över att den ena rapporten efter den andra om läkares dåliga hälsa presenteras utan att läkarna själva gör något åt problemet. Thomas Lindén, ordförande i Sylf, instämmer i stort sett helt i hennes beskrivning av arbetsituationen.

– Som underläkare ses man inte som en fast del i organisationen, man byts ofta ut och behandlas som en handelsvara. Samtidigt finns en myt om den »osårbara läkaren som klarar allt», en myt som vi själva omhuldar.

– Det blir naturligtvis en konflikt genom att man först genomgått en lång och kvalificerad grundutbildning och sedan blir behandlad på det här sättet.

Thomas Lindén menar att problemet till stor del beror på motsättningar mellan chefsöverläkare, i deras egenskap av arbetsgivare, och yngre läkare.

– En del chefsöverläkare vill helst inte ha fast anställda underläkare. Det finns ett historiskt skäl: när chefen själv var underläkare fick han eller hon leva under dessa villkor och då ska minsann dagens underläkare genomgå samma prövningar. Men det finns också en rädsla, chefen vet inte hur ekonomin ser ut om ett år och vill inte binda upp sig med fast anställda.

Den här situationen gäller enbart läkare, menar Thomas Lindén. Andra personalkategorier inom vården behandlas arbetsrättsligt korrekt.

– Men är det överhuvudtaget några som inte borde vara tillsvidareanställd så är det just chefsöverläkare och professorer. Det finns utifrån verksamhetens behov ett större skäl att dessa grupper snabbt kan bytas ut.

– Ifråga om underläkare är situationen den motsatta: fast anställda känner en större delaktighet i verksamheten och utför därför ett bättre arbete.

Läkarförbundet har gjort mycket för att beskriva problemet, menar Thomas Lindén, men arbetet med att uppnå förbättringar går alldeles för långsamt.

– Ska något göras konkret uppstår en konflikt mellan chefsöverläkare och underläkare, och eftersom vi vill ha förbundet samlat blir konflikten en broms.

Thomas Lindén tror inte att ett centralt regelverk automatiskt förbättrar situationen. Det kan ändå vara svårt att hantera lokalt. Och lokala initiativ kan åstadkommas redan nu, menar han, och exemplifierar med hur några kvinnliga läkare vid Mölndals sjukhus lyckades få igenom ett schema med deltider trots att arbetsgivaren först var negativ.

– Presenterar man genomtänkta och bra förslag kan man få med sig arbetsgivaren. Konstruktiva förslag uppfattas inte som om det rör sig om »svaga läkare som inte orkar med sina arbeten», utan snarare som ett uttryck för styrka.

Passiviserande inställning

Roberth Leth, ordförande i Läkarförbundet, anser inte att de arbetsmiljöproblem som Thomas Lindén och underläkaren Lilian Rosenberg Roth beskriver gäller specifikt för underläkare.

– Läkares arbetsmiljö kan inte foku-

Thomas Lindén, ordförande i Sylf, menar att Läkarförbundets arbete med att försöka göra något konkret åt arbetsmiljön bromsas av den konflikt som uppstår mellan äldre och yngre läkare.

seras på bara en yrkesgrupp. Men möjligheten att påverka sin egen situation skiljer sig dock, och i det avseendet kan vi från förbundets sida arbeta för att förbättra förutsättningarna. Det handlar bl a om att skapa anställningstrygghet.

Det är oroande att vissa läkare upplever sig som objekt istället för subjekt, menar Robert Leth. Den inställningen är passiviserande och måste förändras.

– Som arbetsledare i vården måste man själv ta tag i problemen, man kan inte vänta på att andra ska lösa dem. Jag har aldrig upplevt att någon överordnad reagerat negativt för att man som underläkare hävdar sin rätt. Medicinestuderande visar inga tecken på hjälplöshet, tvärtom. Känner man sig hjälplös när man sedan börjar arbeta är det ett tecken på att man undervärderar sig själv.

Förtroendet orubbat

Roberth Leth anser även att det är en myt att chefer skulle kräva att dagens underläkare »minsann ska gå igenom samma hundår som de själva gjort».

Trots de rubriker som förekommer i nyhetsmedia om läkares dåliga hälsa tror inte Robert Leth att allmänhetens förtroende för läkare har rubbats.

– Jag tror inte att allmänheten är medveten om problemet. Arbetsförhållandena har inte varit något stort bevakningsområde för massmedia, det har främst handlat om våra löner.

Peter Örn